

ten för befattningshavare i statens tjänst beträffande skadestånd eller kassabrist som har samband med tjänstgöring.

Stockholm den 23 januari 1963

C.-G. Enskog

Olof Hammar

Mac P. Hamrin

Manne Ståhl

i Kalmar

Nr 193

Av herrar Hamrin i Jönköping och Hamrin i Kalmar, om lagstiftning rörande det allmännas skadeståndsansvar.

(Lika lydande med motion nr 164 i Första kammaren)

Som bekant erkänner svensk rätt icke någon skyldighet för stat och kommun att svara för skador framkallade av felaktiga åtgärder och beslut av vederbörande myndigheter. I princip är det den tjänsteman som förfarit oriktigt som har att gottgöra eventuellt uppkomna skador. Denna möjlighet att erhålla ersättning är i allmänhet utan större betydelse för en skadelidande, då ämbets- och tjänstemän ofta nog saknar resurser att ersätta den skadelidande för dennes förluster, i vart fall då dessa är av större omfattning. Det ter sig för övrigt mången gång i hög grad obilligt, att en enskild tjänsteman ådrar sig en helt ruinerande skadeståndsbörda på grund av ett kanske tillfälligt och sett ur hans egensynpunkt förklarligt felgrepp.

Sverige har biträtt Europarådets konvention angående de mänskliga rättigheterna. I art. 13 i denna föreskrives att envar, vars i konventionen angivna fri- och rättigheter kränkts, skall äga effektiv möjlighet att tala härå inför inhemsk myndighet. Denna bestämmelse måste innebära, att vårt land förbundit sig att tillse att enskild, vilken blivit kränkt såvitt angår någon av de i konventionen angivna rättigheterna, skall ha en reell möjlighet att erhålla gottgörelse för liden skada. Så har också första lagutskottet förstått denna bestämmelse i konventionen (se utl. 1952: 17 s. 27). Någon sådan möjlighet finnes onekligen icke för närvarande.

Den här angivna bristen i vårt rättsskyddssystem måste snarast avhjälpas. I ett 1958 avgivet utredningsförslag (SOU 1958: 43) föreslogs regler, som i princip ålade stat och kommun ersättningsskyldighet för oriktiga åtgärder och avgöranden. Detta betänkande har därefter remissbehandlats. Ut-

redningen hade bedrivits i nordiskt samarbete, och även den fortsatta handläggningen har skett på nordiskt plan.

Efter längre tids överläggningar mellan länderna kunde vid Nordiska rådets tionde session i fjol konstateras (se juridiska utskottets förslag 1962 nr 16), att förutsättningar saknades för att föra arbetet vidare på grundval av de föreliggande sakkunnigförslagen, som vilade på principen om det allmännas ansvarsskyldighet för felaktiga åtgöranden, en princip som redan erkänts i rättspraxis i bl. a. Danmark och Norge. Från svensk sida hade man i detta skede ansett sig böra dra sig ur lagstiftningsarbetet sådant det dittills bedrivits. I stället har hela saken nu överlämnats till de nordiska utredningsmän som sysslar med det s. k. principansvaret, d. v. s. frågan om arbetsgivares ansvarsskyldighet över huvud taget för sina anställdas åtgöranden. I realiteten har härmed spörsmålet i sin helhet skjutits ut i en avlägsen och högst oviss framtid.

Med hänsyn till den allvarliga brist i vår rättsordning som det nuvarande rättsläget utgör kan icke angivna sätt att behandla denna viktiga lagstiftningsfråga godtas. Åtskilliga delproblem, som avser särskilda förvaltningsområden där skadestandsfrågor ofta förekommer, torde för övrigt redan nu vara mogna för en lösning och icke behöva avvakta huvudfrågans slutförande.

Riksdagen bör redan i nuvarande läge kunna uttala sig för att en lagstiftning på grundval av principerna i det 1958 avgivna betänkandet kommer till stånd. Det bör vara möjligt att med utgångspunkt från lagförslaget i betänkandet och med vägledning av det inkomna remissmaterialet företa den omarbetning av lagförslaget som kan erfordras, antingen inom departementet eller genom en särskild snabbt arbetande utredning. Sedan så skett, bör riksdagen snarast föreläggas förslag i ämnet. Det torde finnas goda förutsättningar för att ett sådant arbete skall, liksom hittills skett, kunna bedrivas i nordiskt samarbete.

Under återopande av det ovan anförda får vi hemställa,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t ville anhålla att förslaget snarast förelägges riksdagen till lagstiftning rörande det allmännas skadestandsansvar.

Stockholm den 23 januari 1963

Yngve Hamrin
i Jönköping

Mac P. Hamrin
i Kalmar